

Gradnja knjižnic

Most, 2023

Stolp: predlog knjižnice, 2024

*Spomenik, 2025

Digitalna tiskana fotografija, indeks na papirju

Začetek te serije sega v obdobje pandemije, ko je umetnik razmišljal o negotovi prihodnosti knjig v fizični obliki in se spraševal, ali vrednost neke knjige temelji na njeni otipljivi prisotnosti ali idejah, ki jih nosi v sebi. V projektu *Gradnja knjižnic* Kantürk knjige iz osebnih ali institucionalnih knjižnic razporedi v arhitekturne oblike ter nastale konstrukcije fotografira v črno-beli tehniki. Fotografijam so dodani indeksi, ki delujejo kot katalog knjig in poudarjajo razmerje med predmetom, njegovo reprezentacijo in dokumentacijo.

Most je nastal iz knjig knjižnice Centra za sodobno umetnost K2, ki je v preteklosti že preživela poplavo in požar, leta 2020 pa so jo morali preseliti, potem ko je bila stavba zaradi potresa poškodovana in potencialno nevarna. *Stolp: predlog knjižnice* temelji na umetnikovi osebni knjižnici in je kuriran tako, da se indeks lahko uporabi kot vodič za ustvarjanje knjige umetnika.

Serija naslavlja negotov obstoj knjig in knjižnic v Turčiji, saj se zbirke knjig nenehno premikajo, preseljujejo, skladiščijo ali izgubljajo zaradi gospodarskih in institucionalnih težav. Najnovejša različica, pripravljena za to razstavo, črpa iz interne zbirke knjig oddelka za umetnostno zgodovino Loškega muzeja. Tudi ta je v stalnem preoblikovanju, saj se knjige dodajajo ali premikajo zaradi kadrovskih sprememb, selitev in drugih dejavnikov.

Kako preživeti, 2005

Video dokumentacija; beležnica

Projekt *Kako preživeti* je nastal med 90-dnevno umetniško rezidenco v Helsinkih. Umetnik je vsak dan kupil časopis, izbral eno fotografijo in jo s pomočjo modrega karbon papirja, kakršen se je nekoč uporabljal za kopiranje dokumentov, prenesel v beležnico. Ker je bilo mesto med poletnimi počitnicami skoraj prazno, je ta dnevni ritual postal način vztrajanja in hkrati zapis osamljenosti. Vzdušje je podobno tistemu iz postapokaliptičnega filma Dannyja Boyla *28 dni pozneje* (2002), v katerem je London, običajno živahno in polno mesto, videti srhljivo prazen. Projekt je nastal v dveh oblikah: kot tiskana publikacija in kot video dokumentacija beležnice.

Prekrito z betonom, 2023

Instalacija; *fotokopije v registratorju

Instalacija *Prekrito z betonom* dokumentira obdobje med potresom, ki je 6. februarja 2023 prizadel južno Turčijo in po ocenah zahteval 50.000 življenj, ter splošnimi volitvami v Turčiji junija 2023. V tem času je umetnik vsak dan kupil časopis in zbiral fotografije uničenih stavb; skupaj se je nabralo 94 fotografij, večinoma v sivih odtenkih. Opazil je, da so te podobe sčasoma izginile iz časopisov, saj se je pozornost medijev od posledic potresa preusmerila k volilnim obljubam in razkošnim slovesnostim ob polaganju temeljnih kamnov.

Kantürk je vsak časopisni izrezek prilepil na bel list papirja formata A4 in ga opremil z datumskim žigom, nato pa je fotografije še dodatno oštevilčil in shranil v pisarniško mapo, kar spominja na pravno dokumentacijo o izgubljenih nepremičninah, potrdilih o lastništvu ter človekovih pravicah. Na fotografije je v geometričnih oblikah nanesel sivo betonsko barvo, vendar samo na ruševine uničenih stavb, medtem ko je tiste, ki jih potres ni nepovratno poškodoval, pustil nedotaknjene. Nanesena površina posnema teksturo betona, a deluje bolj kot mavčna plošča – kot površinski sloj, ki zakriva, kar leži pod njim.

* Za razstavo je bil pripravljen ločen dosje s fotokopijami vseh 94 umetniških del, ki omogoča, da delo pregledujemo kot arhiv.

Black Lives Matter (protest ženske nogometne reprezentance ZDA), 2025

Barvni svinčnik na papirju

Ženski nogomet v ZDA je znan kot šport protesta. V bližnji preteklosti so igralkе na tekmah izkazovale solidarnost z gibanjem Black Lives Matter tako, da so nosile majice s tem napisom in med slovesnostmi pred začetkom tekm pokleknile, s čimer so opozarjale na policijsko nasilje in sistemski rasizem.

Respect (kvalifikacije za Evropsko žensko prvenstvo v nogometu 2021: Malta proti Danski, protest pred tekmo), 2025

Barvni svinčnik in pastel na papirju

Pred začetkom kvalifikacijske tekme 22. septembra 2020 med Malto in Dansko za Evropsko žensko prvenstvo v nogometu 2021 so igralkе obeh ekip pokleknile v tistem protestu. Dejanje je predstavljalo izraz močnega nasprotovanja rasizmu, homofobiji in drugim oblikam diskriminacije in je odtlej postalo globalni simbol upora.

* Del umetniškega dela *Prekrito z betonom* (fotokopije v registratorju) in delo iz serije *Gradnja knjižnic* (*Spomenik*) sta na ogled v Muzejski dnevni sobi Loškega muzeja.

Naki (Dersim '62), 2025

Risba na pavs papirju z rdečim karbon papirjem

Nekdanji kurdski nogometaš Deniz Naki je leta 2014, ko je igral za klub v Ankari, postal tarča rasiz-ma zaradi tetovaže s kontroverznim napisom *Dersim 62*. Napis se nanaša na kurdsko ime območja in registrsko številko vozila, ki sta bila v uporabi do leta 1935, ko so provinco v okviru politik po-turčevanja preimenovali v Tunceli. Dersim (današnji Tunceli) leži v vzhodni Turčiji in ima večinsko kurdsko ter alevitsko prebivalstvo, ki je bilo v preteklosti večkrat izpostavljeno zatiranju, med dru-gim tudi med pokolom v letih 1937–1938, ko je bilo ubitih ali razseljenih na tisoče ljudi. Tetovaža in dokumentacija o njej namigujeta na zgodovinsko zatiranje kurdske kulture in identitete v Turčiji ter hkrati pričata o njuni vztrajnosti vse do danes.

Fowler, 2009

Risba na papirju, akril na tkanini, kolaž

Leta 1997 je igralec Liverpoola Robbie Fowler po zadetku v tekmi pokala pokalnih zmagovalcev proti norveški ekipi razkril majico z napisom »Podprite 500 odpuščenih pristaniških delavcev«, kjer sta črki C in K v angleški besedi »docker«, ki pomeni pristaniškega delavca, spominjali na logotip »CK« Calvina Kleina. Majico je nosil pod dresom, da bi izrazil solidarnost s 500 liverpoolskimi pri-staniškimi delavci, ki so bili odpuščeni med protestom oz. stavko liverpoolskih pristaniških delavcev (1995–1998) proti prekarnim pogojem dela. Fowler je bil za to dejanje podpore kaznovan z denarno kaznijo, stavka delavcev pa je postala simbol upora proti neoliberalnim delovnim praksam.

Zastava za Palestino (protest navijačev nogometnega kluba Celtic), 2024, 2025

Risba s črnim, rdečim in zelenim karbon papirjem na papir; tisk na tkanino

Navijači Celtica so večkrat kljubovali cenzuri, ki jo je UEFA uvedla v zvezi z uporabo propalestin-skih simbolov na stadionih. Med enim od protestov so razgrnili transparent z napisom:

Pomislite na minule mesece

Ah, bodo rekli, spodletelo nam je

30.000+ mrtvih – 19.000+ otrok

Konec genocidu, konec sionizmu.

Leta 2025 je umetnik risbo odtisnil na tkanino v velikosti zastave.

Črni okvirji, 2025

Polaroidne fotografije

Projekt *Črni okvirji* predstavlja vizualni dnevnik 25 trenutkov, ki jih je umetnik ujel na polaroidni film. Navezuje se na delo *Otroci dni* Eduarda Galeana (v turščini izdano pod naslovom *In dnevi so začeli hoditi*), v katerem vsak dan postane izhodišče za razmislek. V Kantürkovem delu se »hoja« hkrati nanaša na minevanje časa in umetnikovo lastno gibanje skozenj. Umetnik ne glede na oko-liščine vsak dan posname eno fotografijo; vsaka podoba tako beleži njegov odnos do sveta in izkušn-jo časa, pri čemer se osredotoča na tisto, kar je na določen dan pritegnilo njegovo pozornost.

Črni okvirji polaroidov se navezujejo na konstruktivizem in Maleviča, hkrati pa vizualno ločujejo posamezne podobe ter jih poudarjajo kot samostojne trenutke znotraj umetnikovega vsakdanjega rituala.

Vaje v abstraktnem

Po Rothku I–II–III, 2020

Polaroidne fotografije

Delo *Po Rothku* je del Kantürkovega raziskovanja vse večje birokratizacije akademskega okolja. Od-delke Fakultete za likovno umetnost Univerze Dokuz Eylül so leta 2019 zaradi potresne ogroženosti prostorov preselili v poslopje na obrobju mesta. Nova stavba, ki je bila prvotno zasnovana kot rek-torat in namenjena pisarniškim dejavnostim, nima ustreznih ateljejev za študij likovne umetnosti. Hkrati so omejitve v obdobju pandemije onemogočile praktično delo, srečevanja v živo in sprejem-ne izpite. Umetniško izobraževanje in ustvarjanje sta bila tako v veliki meri skrčena zgolj na admi-nistrativne naloge.

Kantürk se je v tem obdobju soočil z izzivom, kako ustvarjati umetnost brez tradicionalne ateljej-ske prakse. V času strožjih higienskih ukrepov je opazoval toaletne prostore fakultete, v katerih so prosojne kockaste posodice za milo redno polnili z različno obarvanimi mili. Sloji teh mil (rdeče, zeleno, modro ipd.) so ustvarjali nežne barvne prehode, ki jih je umetnik prepoznal kot že pripravl-jen material, ki spominja na dela Marka Rothka, abstraktnega slikarja 20. stoletja, ki je v svojih delih uporabljal podobne barvne prehode. Serija tako odraža omejitve sistema, v katerem sta umetniško izobraževanje in praksa vse bolj pogojena z birokracijo in institucionalnimi predpisi.

Komisija, 2018

Barvna fotografija

Borga Kantürk, diplomant in dolgoletni član Oddelka za slikarstvo na Fakulteti za likovno umetnost Univerze Dokuz Eylül, v svojih delih pogosto raziskuje tematike akademskega okolja in poučevanja umetnosti. V zadnjem desetletju se posveča predvsem naraščajoči birokratizaciji in izgubi človeške razsežnosti na področju umetniškega izobraževanja v Turčiji.

Delo *Komisija* prikazuje prostor, pripravljen za sprejemne razgovore v okviru zdaj že ukinjene druge faze sprejemnega izpita na Oddelku za slikarstvo. V tej fazi so kandidati, ki so uspešno opravili za-četni preizkus risanja, svoje portfelje predstavljali sprejemni komisiji, sestavljeni iz članov oddelka. Fotografija ujame trenutek tik pred tem srečanjem med študenti in profesorji. Razporeditev mize spominja na simetrično kompozicijo Leonardove *Zadnje večerje*, medtem ko obrabljene stene in tla ter neusklajeni stoli poudarjajo vsakdanjost prostora.

Ta del izpita je bil med pandemijo ukinjen in do danes ni bil ponovno uveden. Sprejemi sedaj temel-jijo izključno na dokumentaciji, razen za doktorski študij. V prvotni postavitvi je umetnik fotogra-fijo predstavil v bogatem klasičnem okvirju, podobnem tistemu, ki ga vidimo na trenutni razstavi, spremljali pa so jo svinčniki in radirke, ki so bili uporabljeni za risanje na izpitu.